

Wie es euch gefällt
(Schaubühne) — Foto
Ruth Walz

joen gaat naar cultuur. Daarover Jurg Hengo Weber, ambtenaar bij de cultuursenaat van de stad. Hij houdt zich bezig met de internationale culturele betrekkingen en dus ook met het festival *Berlijn-Brussel*: "Dat West-Berlijn een dergelijk intensief cultureel leven heeft, komt in de eerste plaats door de historische achtergrond van de stad. De samenstelling van de bevolking staat borg voor een zeer open sfeer. Er zijn geen vastgeroeste structuren, het aantal actieve jongeren is bijzonder groot, er zijn zowat duizend rockgroepjes, er wonen duizend kunstschilders, er is een goede basis, humus. Waar veel is kan ook veel groeien. West-Berlijn werkt voor vele jongeren attractief omdat ze, door hier te komen wonen, ontslagen zijn van legerdienst. De voornaamste reden is de aantrekkingskracht van de alternatieve scène. Van de 2 miljoen inwoners zijn er bijna honderdduizend die zich bewegen in een erg gesloten kring en autonoom in leven blijven, de alternatieven. Er zijn politieke groeperingen die actief zijn, er zijn de krakers, verschillende topics die invloed uitstralen. Men komt en gaat, dat houdt West-Berlijn in beweging."

"Het cultuuraanbod van deze ingesloten stad vormt de hoofdattractiviteit. Het half miljard dat we geven is veel geld, maar eigenlijk nog te weinig om iedereen tevreden te stellen. De sommen die aan de officiële theaters gegeven worden liggen min of meer vast, zelfs indien dat privé-theaters zijn. (De meeste gesubsidieerde West-Berlijnse theaters zijn privé-theaters, dat houdt in dat de cultuursenaat niet kan tussenbeide komen wat artistieke

werking en benoemingen betreft en dat de inkomsten niet aan de stad moeten worden afgedragen maar direct kunnen worden aangewend in de werking. De Schaubühne bijvoorbeeld is zulk een privé-theater.) De 'Freien Gruppen' worden gesubsidieerd per project. De senator voor cultuur neemt daarbij zelf de beslissingen maar laat zich voorlichten door vakkundige commissies."

"Op dit ogenblik heerst er wat spanning rond enkele gezelschappen, zoals het vertrek van Peter Stein als artistiek leider bij de Schaubühne en de komst van een nieuwe directeur bij de Staatliche Schauspielbühnen. Toch zijn dat normale processen. Kunst betekent beweging, kunst leeft van vernieuwingsprocessen. Daarom wil ik niet meedoen aan speculaties. Wat wel gevaarlijk kan werken op langere termijn is de subsidiementaliteit. Alternatieve initiatieven hebben na één succesproductie al vlug de neiging om zich te institutionaliseren."

De 'Freien'

Michael Heardter is leider van het Künstlerhaus Bethanien: een cultureel centrum, gelegen midden in Kreuzberg, in de Turkenbuurt, direct tegen de Muur aan. Vroeger was het een ziekenhuis, sinds begin van de jaren zeventig functioneert het als een 'Internationale Projektwerkstatt'. Er vinden tentoonstellingen plaats, waarbij zowel de meest extreme avant-garde als de meest consequente socio-culturele thema's hun beurt krijgen. Performances wisselen af met theatervoorstellingen van minder-

heidsgroepen. Michael Haerdter is één van de hevigste verdedigers van de Freien Gruppen: "Veel van hun theaterproducten halen niet zo'n bijzondere kwaliteit, maar dat heeft in de eerste plaats met geld te maken. Wij kijken vooral naar het Hollands model, waar die wanverhouding qua subsidiëring zoals bij ons niet bestaat. Wij hebben daar trouwens samen met het Nederlands Theaterinstituut een brochure over uitgegeven met als titel *Hoe overleeft het theater*. Toch moeten we toegeven dat de situatie in West-Berlijn in vergelijking met andere Duitse steden uitermate gunstig is. De 'Freien' hebben hier een even talrijk publiek gevonden als de grote gezelschappen, de subsidies zijn reeds gestegen maar het blijft een peulschil, nog geen 2,5 miljoen. Wij hebben nu zelf een cultuurpolitieke denkgroep opgericht om zoveel mogelijk nieuwe initiatieven te kunnen ondersteunen. We zijn trouwens van mening dat men de U en de E, U van *Unterhaltung* en E van *Ernst*, in de cultuur niet langer mag gescheiden houden. Anderzijds is er nog altijd weinig doorstroming vanuit de officiële theaters naar de 'Freien'. Toch is de invloed van die kleine groepen op het officiële theater groter dan men vermoedt. Stein en Peymann komen bijvoorbeeld uit het studententheater. De progressieve theaterkunst van de jaren zestig en zeventig was hier ondenkbaar zonder de invloed qua speelstijl van die kleine groepen en de ervaring die sommige, nu grote regisseurs, daar hebben opgedaan. Op dit ogenblik hoort men grote namen hun beklag doen over de logge structuur en de bureaucratie van de gerenommeerde theaterhuizen, dat zou hun creativiteit afremmen."